

Nationaal Archief
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

Nummer Toegang: 2.21.460

**Inventaris van het archief van L.C. Brinkman
(geboren 1948), 1979-2019.**

Versie: 30-07-2024

F.J.M. Otten

Nationaal Archief, Den Haag 2022

This finding aid is written in Dutch

I N H O U D S O P G A V E

Beschrijving van het archief.....	5
Aanwijzingen voor de gebruiker.....	6
Openbaarheidsbeperkingen.....	6
Materiële beperkingen.....	6
Aanvraaginstructie.....	6
Citeerinstructie.....	6
Archiefvorming.....	7
Geschiedenis van de archiefvormer.....	7
Geschiedenis van het archiefbeheer.....	7
De verwerving van het archief.....	7
Inhoud en structuur van het archief.....	8
Inhoud.....	8
Selectie en vernietiging.....	8
Aanvullingen.....	8
Verantwoording van de bewerking.....	8
Ordering van het archief.....	8
Verwant materiaal.....	9
Beschikbaarheid van kopieën.....	9
Verwante archieven.....	9
Beschrijving van de series en archiefbestanddelen.....	11
A. Ambtelijke en politieke functies.....	11
A.1. Plaatsvervangend Secretaris-generaal en Directeur-generaal Binnenlands Bestuur, ministerie van Binnenlandse Zaken (1979-1982).....	11
A.2. Minister van Welzijn, Volksgezondheid en Cultuur (1982-1989).....	12
A.3. Lid en fractievoorzitter van het CDA in de Tweede Kamer (1989-1995).....	13
A.4. Fractievoorzitter van het CDA in de Eerste Kamer (2011-2019).....	14
B. Niet-politieke functies.....	15
B.1. Voorzitter Algemeen Verbond Bouwbedrijf / Bouwend Nederland (1995-2013).....	15
B.2. Overige functies.....	15
C. Overige stukken.....	16

BESCHRIJVING VAN HET ARCHIEF

Naam archiefblok:

L.C. Brinkman

Periodisering:

archiefvorming: 1979-2019

oudste stuk - jongste stuk: 1979-2019

Archiefbloknummer:

C118

Omvang:

78 inventarisnummer(s)

Taal van het archiefmateriaal:

Het merendeel der stukken is in het Nederlands.

Soort archiefmateriaal:

Normale geschreven, getypte en gedrukte documenten, geen bijzondere handschriften. Het archief bevat foto's.

Archiefdienst:

Nationaal Archief, Den Haag

Locatie:

Den Haag

Archiefvormers:

Brinkman, mr.drs. Leendert Cornelis (1948-)

Samenvatting van de inhoud van het archief:

L.C. (Elco) Brinkman was topambtenaar tot zijn benoeming tot minister van Welzijn, Volksgezondheid en Cultuur in 1982, een functie die hij tot 1989 vervulde. Daarna was hij fractievoorzitter voor het CDA in de Tweede Kamer (1989-1994) en korte tijd politiek leider rond de verkiezingen van 1994. Zijn archief bevat dagboekaantekeningen, correspondentie, teksten van redevoeringen, artikelen van zijn hand, bureau-agenda's, interviews, spotprenten en foto's. Naast deze algemene reeksen zijn ook dossiers bewaard over bijzondere onderwerpen als het niet-uitreiken van de P.C. Hooftprijs aan Hugo Brandt Corstius, de verkiezingsnederlaag van het CDA in 1994 en zijn verhouding tot Ruud Lubbers.

Aanwijzingen voor de gebruiker

OPENBAARHEIDSBEPERKINGEN

Deels openbaar, deels beperkt openbaar (B). De openbaarheid van inventarisnummers 1 t/m 11 is beperkt vanwege de bescherming van de persoonlijke levenssfeer.

Inzage is alleen mogelijk middels een onderzoeksofzet waarin de privacy van derden wordt gewaarborgd.

Voor meer informatie, neem contact op met de afdeling Dienstverlening via:
info@nationaalarchief.nl

MATERIËLE BEPERKINGEN

Het archief kent geen beperkingen voor het raadplegen van stukken als gevolg van kwetsbare of slechte materiële staat.

AANVRAAGINSTRUCTIE

Openbare archiefstukken kunnen online worden aangevraagd en gereserveerd. U kunt dit ook via de terminals in de studiezaal van het Nationaal Archief doen. Om te kunnen reserveren dient u de volgende stappen te volgen:

1. [Creëer een account of log in.](#)
2. Selecteer in de archiefinventaris een archiefstuk.
3. Klik op 'Reserveer' en kies een tijdstip van inzage.

CITEERINSTRUCTIE

Bij het citeren in annotatie en verantwoording dient het archief tenminste éénmaal volledig en zonder afkortingen te worden vermeld. Daarna kan worden volstaan met verkorte aanhaling.

VOLLEDIG:

Nationaal Archief, Den Haag, L.C. Brinkman, nummer toegang 2.21.460, inventarisnummer ...

VERKORT:

NL-HaNA, L.C. Brinkman, 2.21.460, inv.nr. ...

Archiefvorming

GESCHIEDENIS VAN DE ARCHIEFVORMER

Leendert Cornelis (Elco) Brinkman is geboren te Dirksland (ZH) op 5 februari 1948. Zowel zijn vader als zijn grootvader vervulde het ambt van burgemeester. Na zijn studie aan het gymnasium te Dordrecht studeerde hij politicologie en Nederlands publiekrecht aan de Vrije Universiteit te Amsterdam. Hij maakte als ambtenaar snel carrière: zo was hij van 1980-1982 Directeur-Generaal Binnenlands Bestuur onder minister Wiegel van Binnenlandse Zaken.

In november 1982, op 34-jarige leeftijd, volgde zijn benoeming tot minister van Welzijn, Volksgezondheid en Cultuur (WVC) in het eerste kabinet-Lubbers. Ook in het tweede kabinet-Lubbers bekleedde hij deze functie. Onder zijn ministerschap kwam het tot uitgebreide wetgeving: de Wet op het behoud cultuurbezit (1984), de Mediawet (1987), de Monumentenwet (1988), een gewijzigde Welzijnswet (1989). In zijn beleid voerde hij in het kader van het algemene regeringsbeleid bezuinigingen door op de beleidsterreinen welzijn, jeugdwerk en cultuur. Opzien baarde hij in 1984 door zijn kritiek op het functioneren van de volksvertegenwoordiging, en in het jaar daarop met de weigering de P.C. Hooftprijs uit te reiken aan H. Brandt Corstius.

Eind 1989 werd Brinkman fractieleider van het CDA in de Tweede Kamer. Als zodanig toonde hij zich steeds meer een kritisch volger van het kabinet Lubbers-Kok, dat hij te weinig daadkracht verweet. Opmerkelijk was zijn uitspraak op een partijbijeenkomst in 1992 over het kabinet; “het speelkwartier is voorbij”. Niettemin werd hij in maart 1993 door het partijbestuur van het CDA aangewezen als lijsttrekker en opvolger van Lubbers. Opzien baarde Brinkman bij de campagne voor verkiezingen voor de Tweede Kamer met de zogenaamde “Brinkman-shuffle”, waarbij hij niet achter een spreekgestoelte zijn publiek toesprak, maar lopend met de microfoon. De verkiezingscampagne verliep door interne verdeeldheid slecht voor het CDA en bereikte een dieptepunt toen premier Lubbers afstand nam van Brinkman. Het CDA leed een zware nederlaag en Brinkman moest in augustus 1994 aftreden als politiek leider na druk op hem van het partijbestuur.

Na zijn vertrek uit de politiek oefende Brinkman van 1995 tot 2013 veel invloed uit als voorzitter van het Algemeen Verbond Bouwbedrijf, later Bouwend Nederland genoemd. Daarbij zocht hij veelvuldig de publiciteit met interviews en redevoeringen. Daarnaast bekleedde hij een indrukwekkend aantal nevenfuncties. In 2011 keerde Brinkman terug in de politiek, zij het in de betrekkelijke luwte van de Senaat. Bij de verkiezingen van 2011 voor de Eerste Kamer was hij lijsttrekker, waarna hij werd gekozen tot fractievoorzitter van het CDA, welke functie hij tot 2019 vervulde.

Elco Brinkman is in 1971 gehuwd met Janneke Salentijn. In 2019 publiceerde hij zijn memoires onder de titel *Bouwen en bewaren*.

GESCHIEDENIS VAN HET ARCHIEFBEHEER

Het archief berustte onder de archiefvormer tot de overdracht aan het Nationaal Archief in 2019.

DE VERWERVING VAN HET ARCHIEF

Schenking van een particulier archief.

Inhoud en structuur van het archief

INHOUD

Het archief van Brinkman bevat dagboekantekeningen, gemaakt als directeur-generaal op Binnenlandse Zaken (1979-1982) en als fractievoorzitter van het CDA in de Tweede Kamer (gedurende een kortere periode, 1992-1993). Daarnaast bevat het correspondentie, teksten van redevoeringen, artikelen van zijn hand, bureau-agenda's, interviews, spotprenten en foto's. Het zwaartepunt ligt daarbij op de periode 1982-1994 toen hij minister van WVC was in de kabinetten-Lubbers I en II, en aansluitend CDA-fractievoorzitter in de Tweede Kamer. Verder zijn ook dossiers bewaard over bijzondere onderwerpen als het niet-uitreiken van de P.C. Hooftprijs aan Hugo Brandt Corstius, de verkiezingsnederlaag van het CDA in 1994 en zijn verhouding tot Ruud Lubbers.

SELECTIE EN Vernietiging

Enige drukwerken en dubbele stukken zijn niet opgenomen, alsmede zijn bureau-agenda's na zijn terugtreden uit de landelijke politiek in 1994.

AANVULLINGEN

Er worden aanvullingen op dit archief verwacht.

VERANTWOORDING VAN DE BEWERKING

Het archief is 'klassiek' geïnventariseerd en beschreven volgens de normen van ISAD-G.

ORDENING VAN HET ARCHIEF

Het archief is onderverdeeld naar 1. Ambtelijke en politieke functies; 2. Niet-politieke functies; 3. Overige stukken (waaronder ook stukken betreffende zijn persoonlijk leven).

Verwant materiaal**BESCHIKBAARHEID VAN KOPIEËN**

Inventarisnummers van dit archief zijn niet in kopievorm beschikbaar

VERWANTE ARCHIEVEN

2.19.112 Archief van het Christen-Democratisch Appèl, 1980-1988

BESCHRIJVING VAN DE SERIES EN ARCHIEFBESTANDDELEN

A. AMBTELIJKE EN POLITIEKE FUNCTIES

A.1. PLAATSVERVANGEND SECRETARIS-GENERAAL EN DIRECTEUR-GENERAAL BINNENLANDS BESTUUR, MINISTERIE VAN BINNENLANDSE ZAKEN (1979-1982)

- 1-8** Dagrapporten Directeur-Generaal Binnenlands Bestuur, met vermelding achter elk onderwerp de relatie (betrokken politici en ambtenaren) en de voortgang van de zaak onder het hoofd rapportage.
1979-1982 8 pakken
- 1** jan- juni 1979
[Openbaarheid beperkt tot 01-01-2030](#)
Bescherming van de persoonlijke levenssfeer
  - 2** juli - dec. 1979
[Openbaarheid beperkt tot 01-01-2030](#)
Bescherming van de persoonlijke levenssfeer
  - 3** jan. - mei 1980
[Openbaarheid beperkt tot 01-01-2031](#)
Bescherming van de persoonlijke levenssfeer
  - 4** juni - dec. 1980
[Openbaarheid beperkt tot 01-01-2031](#)
Bescherming van de persoonlijke levenssfeer
  - 5** jan. - juni 1981
[Openbaarheid beperkt tot 01-01-2032](#)
Bescherming van de persoonlijke levenssfeer
  - 6** juli - dec. 1981
[Openbaarheid beperkt tot 01-01-2032](#)
Bescherming van de persoonlijke levenssfeer
  - 7** jan. - apr 1982
[Openbaarheid beperkt tot 01-01-2033](#)
Bescherming van de persoonlijke levenssfeer
  - 8** mei - okt. 1982
[Openbaarheid beperkt tot 01-01-2033](#)
Bescherming van de persoonlijke levenssfeer
- 9** Kaartsysteem op de Dagrapporten, alfabetisch geordend op relaties (personen), met vermelding van datum en onderwerp.
1979-1982 1 doos
[Openbaarheid beperkt tot 01-01-2030](#)
Bescherming van de persoonlijke levenssfeer
- 10** Kaartsysteem op de Dagrapporten, alfabetisch geordend op onderwerp, met vermelding van datum en de daarbij betrokken relaties (personen).
1979-1982 1 doos
[Openbaarheid beperkt tot 01-01-2030](#)
Bescherming van de persoonlijke levenssfeer
- 11** Lijst van onderwerpen in de Dagrapporten Directeur-Generaal Binnenlands Bestuur. z.j. (ca. 1982) 1 omslag
[Openbaarheid beperkt tot 01-01-2030](#)
Bescherming van de persoonlijke levenssfeer
- 12** Toespraken, gehouden tijdens zijn periode als Directeur-Generaal Binnenlands

Bestuur.
1980-1982 en z.j. 1 pak

A.2. MINISTER VAN WELZIJN, VOLKSGEZONDHEID EN CULTUUR (1982-1989)

- 13-20** Bureau-agenda's.
1982-1989 8 delen
- 13** 1982 (nov.-dec.)
14 1983
15 1984
16 1985
17 1986
18 1987
19 1988
20 1989 (jan.-okt.)
- 78** Politieke spotprenten over Brinkman als minister van WVC.
1982-1989 1 doos
Groot formaat; vgl. inv.nr. 48
- 21** Korte briefjes van zijn ambtgenoten Ruding en Lubbers(?) over politieke kwesties.
Kranten- en tijdschriftartikelen over zijn periode als minister van WVC.
1982-1989 1 omslag
- 22-23** Toespraken gehouden als minister van WVC.
1983-1989
- 22** "Opdat woorden niet vervliegen..", Toespraken van minister L.C. Brinkman en Staatssecretaris D.J.D. Dees van WVC, 1983-1989, 1 band
- 23** Toespraak over het economisch beleid gehouden voor studenten van de Erasmus-Universiteit Rotterdam, 1989, 1 stuk
- 24** Stukken betreffende het niet-uitreiken van de P.C. Hooftprijs aan H. Brandt Corstius, met Kamerstukken inzake de interpellatie-Niessing over deze kwestie.
1985 1 omslag
- 25** Fotokopie van het hoofdstuk "het kabinet-Brinkman I" uit het boek *Scenario 2000. Terugblik op de toekomst*, samengesteld door H.J. Schoo en B. Vuijsje (Amsterdam 1987).
1987 1 stuk
- 26** Briefwisseling met de schrijver Gerard Reve over het cultuurbeleid.
1988 1 omslag
- 27** Aantekeningen van gesprekken over "herijking" van het regeerakkoord. "Verslagen van Gesprekken" van politici van het CDA en de PvdA over "partijculturen PvdA/CDA".
1989, jan-juni 1 omslag
- 28** *Je kan het best. Mr. drs. Elco Brinkman minister van welzijn, volksgezondheid en cultuur*, Publicatie van de Directie Voorlichting van WVC.
1989 1 deel
- 29** Toespraken van derden bij zijn afscheid als minister van WVC.

1989 1 omslag

- 30** "De Raad voor de Kunst in de jaren tachtig. Een onderzoek naar het cultuurbeleid van minister Brinkman en de gevolgen voor de Raad voor de Kunst", afstudeerscriptie Kunstgeschiedenis door J.K. van Loon, Rijksuniversiteit Utrecht. 1990 1 stuk

A.3. LID EN FRACTIEVOORZITTER VAN HET CDA IN DE TWEDE KAMER (1989-1995)

- 31-36** Bureau-agenda's. 1989-1994 6 delen
- 31** 1989 (nov.-dec.)
- 32** 1990
- 33** 1991
- 34** 1992
- 35** 1993
- 36** 1994
- 37-39** Toespraken. 1989-1995 1 omslag, 2 pakken
- 37** In de Tweede Kamer als fractievoorzitter van het CDA, met name tijdens de Algemene Politieke Beschouwingen, 1989-1993, 1 omslag
- 38** Op vergaderingen van de CDA-partijraad en op andere bijeenkomsten van het CDA, 1990-1994
- 39** Overige toespraken, gehouden in zijn periode als fractievoorzitter c.q. gewoon fractielid van het CDA, 1990-1995
- 40-42** Artikelen in kranten en tijdschriften over zijn periode als fractievoorzitter c.q. gewoon fractielid van het CDA in de Tweede Kamer. 1989-1995 1 omslag, 2 pakken
- 40** Artikelen in kranten, 1989-1993
- 41** Artikelen in tijdschriften, 1990-1993, 1 omslag
- 42** Artikelen in kranten en tijdschriften, 1994-1995
- 43** Stukken betreffende zijn deelname aan de reis van een parlementaire delegatie naar de Sovjet-Unie. 1990 1 omslag
- 44** "Den Haag topzwaar? Topwaar", artikel van Brinkman in *Christen Democratische Verkenningen*, maandblad van het wetenschappelijk instituut voor het CDA. 1990 1 katern
- 45** Krantenartikelen en persdocumentatie, verzameld door de RVD, van artikelen in de pers over de AOW-kwestie. Briefwisseling tussen Brinkman en premier Lubbers over het enquêterapport van de commissie-Buurmeijer over de uitvoering sociale zekerheid. Stukken over de financiële problemen van het kabinet-Lubbers III. 1991, 1993 1 omslag
- 46-47** Dagboeken, bijgehouden tijdens zijn periode als fractievoorzitter van het CDA in de Tweede Kamer. 1992-1993 2 delen
- 46** jan. 1992 - sept. 1992
- 47** sept. 1992 - mei 1993

- 48** Politieke spotprenten, met name over Brinkman. Ansichtkaarten met De Brinkman Shuffle, De Brinkman Look en Het Brinkman effect.
1992-1995 en z.j. 1 pak
vgl. inv.nr. 78
- 49** Contract met uitgeverij Kok inzake zijn boek *Elco Brinkman: met het oog op de Toekomst*, met bijlagen.
1993-1995 1 omslag
In 1993 uitgegeven onder de titel "Elco Brinkman: in gesprek met Bibeb (- -)".
- 50** Stukken betreffende (de voorbereiding van) de verkiezingen voor de Tweede Kamer en de evaluatie binnen het CDA van de verkiezingsnederlaag.
1993-1994 1 omslag
- 51** *Elco op campagne*, brochure met fotoreportage door Roel Rozenburg.
1994 1 katern
- 52** Dagboek van L.C. Brinkman, geschreven ten behoeve van het *Friesch Dagblad*.
juli 1994 1 stuk
- 53** Eigenhandig verslag van de reis van een parlementaire delegatie naar Indonesië, geschreven en getypt.
z.j. (1994) 1 stuk
- 54** Lijst met citaten uit door Brinkman zelf opgestelde teksten.
z.j. (1994) 1 omslag
- 55** Notities van Brinkman over cultuurbeleid, bestemd voor diverse CDA-instanties.
1995 2 stukken
- 56** Briefwisseling met R. Lubbers. Krantenartikelen en andere stukken over Brinkman, de verkiezingsnederlaag van het CDA in 1994 en zijn verhouding met Lubbers.
1995-2002, 2018 1 omslag
- 57** Commentaar en "tekstcorrectie" van Brinkman op diverse concepten van de boeken: M. Metze, *De stranding. Het CDA van hoogtepunt naar catastrofe*, en P.G. Kroeger en J. Stam, *De rogge staat er dun bij. Macht en verval van het CDA 1974-1998*.
1995, 1998 1 omslag
- A.4. FRACTIEVOORZITTER VAN HET CDA IN DE EERSTE KAMER (2011-2019)**
- 58** Toespraken, gehouden tijdens zijn periode als fractievoorzitter van het CDA in de Eerste Kamer.
2012-2018 1 omslag
- 59** Columns geschreven voor het blad *CDA Actueel*.
2014-2018 1 omslag
- 60** Overige stukken betreffende zijn periode als fractievoorzitter van het CDA in de Eerste Kamer.
2005-2019 1 omslag

B. NIET-POLITIEKE FUNCTIES**B.1. VOORZITTER ALGEMEEN VERBOND BOUWBEDRIJF / BOUWEND NEDERLAND (1995-2013)**

- 61** Toespraken gehouden als voorzitter van Bouwend Nederland.
1995-2007 1 omslag
- 62** Artikelen in vakbladen, voornamelijk met interviews met Brinkman als voorzitter van Bouwend Nederland.
1995-2014 1 pak
- 63** Artikelen in kranten, voornamelijk betreffende zijn functie als voorzitter van Bouwend Nederland.
1995-2011 en z.j. 1 omslag
- 64** Tekst van een interview op NOS Radio 1.
1997 1 stuk
- 65** *Rapport van de Tijdelijke commissie onderzoek bouwfraude* (Tweede Kamer zitting 2001-2002, stuk 28 093). Met artikelen in vakbladen en kranten over de bouwfraude.
2001-2002 1 omslag
- 66** "De Zuidas - Amsterdam. Stapeldok in voorbereiding", ondernemingsplan met bijlagen opgesteld door Brinkman ter voorbereiding van een "NV-Zuidas (dok)"; met dankbrief van het college van B & W van Amsterdam (2010).
2004 1 pak

B.2. OVERIGE FUNCTIES

- 67** Stukken betreffende de inval van de FIOD bij de Beheersmaatschappij Arscop BV bij welk bedrijf Brinkman commissaris was.
1994 1 omslag
- 68** Stukken betreffende zijn functie als voorzitter van het ICT-Platform voor de Zorg en betreffende andere nevenfuncties.
1996-2017 1 omslag
- 69** Afdrukken van een Powerpoint presentatie over "De unfair value van een onzekere toekomst", door Brinkman gehouden op een bijeenkomst van de RABO-bank.
2014 1 omslag
Brinkman was president-commissaris RABO Vastgoed Groep

C. OVERIGE STUKKEN

70	Varia. 1994-2018 en z.j.	1 omslag
71	Diverse door Brinkman gehouden toespraken. 1994-2017	1 omslag
72	Diverse publicaties van zijn hand, gedrukt. Teksten door hem geschreven voornamelijk bestemd voor periodieken en gelegenheidspublicaties, getypt. 1999-2018 en z.j.	1 omslag
73	Stukken betreffende bekendmakingen over zijn ziekte. 1998-1999	1 omslag
74	Tekst van een interview met het echtpaar Brinkman, getiteld "Gevormd voor het leven", met fotoreportage. Artikel in het blad <i>Elegance</i> , getiteld "Scenes uit een huwelijk" over het echtpaar Brinkman. Artikel in het blad <i>Leven</i> over "Het Leiden van... [Elco Brinkman]". 2009, 2011	1 omslag
75	"Historische ontwikkeling begrotingsbeleid" over de periode 1906-circa 2013. Met als bijlage "Cijfers kabinet-Lubbers I (1982-1986), anoniem". z.j. (ca. 2013)	1 omslag
76	Foto's, merendeels gemaakt bij officiële gelegenheden, sommige met toelichting. ca. 1985-2015	1 pak
77	Drukproef van zijn memoires <i>Bouwen en bewaren</i> . 2019	1 pak